افت تحصیلی دانشجویان رشته بهداشت دانشگاه علوم پزشکی سمنان

بهراد پورمحمدی[۱]، گوهر کمی[۲]، سجاد رحیمی پردنجانی[۳]

[۱] گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران.

کد ارکید: 0000-0003-0030-9596

[۲] گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت؛ دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان ، ایران.

[۳] دانشجوی دکترای اپیدمیولوژی، مرکز تحقیقات علوم و فناوری‌های بهداشتی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران.

مجله راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی، دوره هفتم شماره اول بهار و تابستان ۹۹ صفحات۷۸-۹۱.

چکیده

مقدمه و هدف: افت تحصیلی خسارات جبران ناپذیری بر نظام آموزشی، جامعه و خانواده دانشجویان وارد کرده و باعث سرخوردگی، احساس حقارت، بی کفایتی، خودپنداری منفی دانشجویان می شود. هدف این مطالعه تعیین فراوانی و عوامل موثر بر افت تحصیلی دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی سمنان بود.

روش‌ها: در این مطالعه مشاهده‌ای، توصیفی- تحلیلی و مقطعی، تعداد ۱۵۰ دانشجو از سه رشته بهداشت؛ عمومی، محیط و حرفه‌ای به روش تصادفی ساده انتخاب و پرسشنامه استاندارد بین آنها توزیع گردید. پس از تکمیل و جمع وری پرسشنامه‌ها، دانشجویان برحسب معدل و ترمهای مشروطی به ۲ دسته؛ دارای افت تحصیلی و فاقد افت تحصیلی تقسیم شدند. داده ها در نرم افزار SPSS 22 ثبت و با استفاده از آزمونهای کای دو ، t مستقل و آنالیز واریانس و در سطح معناداری (p=۰/۰۵) مورد تجزیه و تحلیل قرارگرفتند.

یافته‌ها: میانگین سنی دانشجویان ۳/٤ ± ۲۲/۷۷ و شیوع افت تحصیلی ۱۲/۷٪ که بالاترین میزان آن در خانم‌ها (۱٤/۱٤٪) و در رشته بهداشت عمومی (۱٤/۳٪) مشاهده شد بین افت تحصیلی با وضعیت تاهل، ترم و مقطع تحصیلی، معدل دیپلم، فاصله محل سکونت تا دانشگاه، نحوه انتخاب رشته، حضور فیزیکی در کلاس ها و دقت و تمرکز دانشجویان ارتباط معنادار مشاهده شد.

نتیجه‌گیری: با توجه به شیوع نسبتاً بالای افت تحصیلی و عوامل موثر بر آن لازم است اقدامات مناسبی جهت ایجاد انگیزه و افزایش دقت و تمرکز دانشجویان در کلاس، تهیه امکانات رفاهی و از همه مهمتر تجدید نظر در معیارهای جذب دانشجو به عمل آید.

کلید واژه‌ها: افت تحصیلی، دانشجویان بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی سمنان.

نویسنده مسؤول:
سجاد رحیمی پردنجانی، دانشجوی دکترای اپیدمیولوژی، مرکز تحقیقات علوم و فناوری‌های بهداشتی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران.
کد ارکید:
0000-0002-2359-0037
پست الکترونیکی :
sajadrahimip@gmail.aom

نوع مقاله: پژوهشی

دریافت مقاله: ۹۷/۵/۱۰ اصلاح نهایی: ۹۸/۴/۱۰ پذیرش مقاله: ۹۸/۳/۲۰

ارجاع: پورمحمدی بهراد، کمی گوهر، رحیمی پردنجانی سجاد. افت تحصیلی دانشجویان رشته بهداشت دانشگاه علوم پزشکی سمنان. راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی۱۳۹۹؛ ۷(۱): ۷۸-۹۱.

مقدمه

نیروی انسانی، ارزنده‌ترین سرمایه هر کشور است. پیشرفت و بالندگی فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی هر کشور در گرو تربیت نیروی متخصص و نهایتاً رشد علمی و افزایش سطح آگاهی افراد آن جامعه می‌باشد. رسالت اصلی نظام‌های آموزشی، تربیت نیروی انسانی لازم برای تحقق این رشد و پیشرفت

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-12]

[DOI: 10.29252/dsme.7.1.78]

بوده و دانشگاه به‌عنوان مهم‌ترین پایگاه علمی پرورش نیروی متخصص، آگاه و با تجربه، نقش بسیار مهمی در این مورد ایفا می‌کند. نظام تعلیم و تربیت از جمله نظام آموزش عالی، همواره با محدودیت ها و تنگناهایی مواجه بوده است که عدم توفیق تعدادی از دانشجویان در بهره‌گیری از امکانات آموزشی و در نتیجه عدم پیشرفت تحصیلی رضایت بخش، یکی از این تنگناهاست که باید مورد بررسی مستمر قرار گیرد(۱). دوران دانشجویی، بویژه برای دانشجویان علوم پزشکی، ممکن است با آسیب‌های جدی از قبیل استرس‌های شدید، افسردگی، اضطراب و تغییرات سبک زندگی همراه باشد (۲). یکی از بحرانهای بزرگ نظام آموزشی در کشورهای مختلف، بویژه کشورهای جهان سوم، مساله افت و شکست تحصیلی است که از دیر باز مورد توجه مسئولان آموزشی بوده و امروزه نیز از مهمترین مسائل آموزش و پرورش به شمار می رود. بسیاری از مربیان، جامعه شناسان، روانشناسان و... بر حسب دیدگاه‌های خاص خود به این مساله نگریسته اند و تعاریف گوناگونی نیز از آن ارائه داده‌اند که وجه مشترک همه آنها، ناتوانی و شکست در انجام و اتمام موفقیت آمیز دوره تحصیلات رسمی است(۱). سازمان یونسکو افت تحصیلی را به تکرار پایه، ترک تحصیل زودرس و کاهش کیفیت آموزشی و تحصیلی افراد تعبیر می‌کند(۳). به طور کلی افت تحصیلی عبارت از کاهش عملکرد تحصیلی و درسی فرد از سطح رضایت بخش به سطح نامطلوب می‌باشد. با توجه به این تعریف، مقایسه و سنجش عملکرد تحصیلی قبل و فعلی فرد بهترین شاخص افت تحصیلی است (٤). نتایج تحقیقات نشان داده است که حدود ۱۲ درصد دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی در طی تحصیل خود، حداقل یک ترم تحصیلی مشروط می شوند که این مشروطی نه تنها ممکن است دانشجویان را از نظر روحی دچار مشکل نماید، بلکه از نظر پیشرفت تحصیلی نیز ممکن است آنها را در معرض خطر محرومیت از تحصیل قرار دهد(٥). افت تحصیلی، گاهی می‌تواند خسارات جبران ناپذیری را به خانواده، نظام آموزشی، جامعه و از همه مهمتر به خود دانشجو وارد کند. یکی از خسارات وارده، هزینه‌های تحمیل شده به دانشگاه است که شامل هزینه‌های جاری دانشگاه و اتلاف سرمایه‌گذاری-های ثابت برای احداث و تجهیز فضای آموزشی می‌باشد. خسارت دیگر در حوزه هزینه های تحمیلی به خانواده می‌باشد که می تواند شامل اتلاف هزینه‌های مستقیم خانواده مثل پرداخت شهریه و هزینه لوازم التحریر، اتلاف هزینه‌های حمل و نقل و ارتباطات برای رفت و آمد دانشجو به دانشگاه باشد. از همه مهمتر خسارتهای وارده به دانشجویان شکست خورده است که خسارات متعددی در قالب هزینه فرصت از دست رفته بر اثر تأخیر در ورود به بازار کار و خسارتهای دیگری مثل هزینه واقعی سرخوردگی، احساس حقارت و بی‌کفایتی و خودپنداری منفی به فرد وارد می‌سازد(٥). همچنین افت تحصیلی علاوه بر هدر رفتن وقت و هزینه ها، باعث ایجاد مشکلات روحی- روانی، خانوادگی و اجتماعی برای دانشجویان می‌شود(٦). آمارهای ارائه شده توسط متخصصین نظام‌های آموزشی در مورد جنبه مادی ناشی از افت و شکست تحصیلی حکایت از فاجعه‌ای بزرگ دارد. به طور مثال؛ در

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-12]
[DOI: 10.29252/dsme.7.1.78]

بررسی انجام شده توسط سازمان برنامه و بودجه، مجموع خسارت‌های اقتصادی شکست تحصیلی در سال، معادل ۵۵۸۶۵۸ میلیون ریال و به طور اختصاصی در سال ۱۳۶۸ معادل ۷۶۵۱۲۱ میلیون ریال بر آورده شده بوده است(۸،۷). در تحقیق انجام شده توسط محققان یکی از دانشگاه‌های آمریکا بر روی افرادی که اقدام و یا تهدید به خودکشی کرده بودند، مشاهده گردید که شایعترین علت خودکشی، شکست در تحصیلات و شایعترین علت تهدید به خودکشی مسائل اجتماعی بوده است(۹). عوامل بسیاری می‌توانند در افت تحصیلی دخیل باشند از جمله؛ عزت نفس(۱۰)، جنس، سن، وضعیت تاهل، وضعیت اشتغال دانشجو، محل سکونت، محل اقامت، رشته تحصیلی و مقطع آن، میزان علاقمندی به رشته تحصیلی، وضعیت اقتصادی خانواده، میانگین تعداد ساعات مطالعه، مدت زمان فاصله بین دبیرستان و ورود به دانشگاه و مشکلات روحی و عاطفی که هر یک به نوبه خود تاثیری در روند پیشرفت تحصیلی دانشجو خواهد داشت. مطالعه‌ای که در دانشگاه علوم پزشکی اردبیل انجام شده حاکی از آن است که بروز افت تحصیلی برابر با ۰/۰٤ یا ٤ در ۱۰۰ نفر دانشجو بوده که بیشترین افت تحصیلی مربوط به دانشجویان رشته های علوم آزمایشگاهی، مامایی و پزشکی بوده است. همچنین در مورد عوامل شخصی، مهمترین مساله شخصی در افراد مبتلا به افت تحصیلی، عوامل روحی و عاطفی دانشجو بیان شده است(۱۱). مطالعه انجام شده در دانشگاه جندی شاپور اهواز نشان داده که ۷۵ درصد دانشجویان مشروط مرد و همچنین ۲۷ درصد دانشجویان مشروط متأهل بودند. ٤۵ درصد دانشجویان مشروط با استفاده از سهمیه ایثارگران وارد دانشگاه شده بودند. دانشجویان مشروط در مقایسه با دانشجویان غیر مشروط بیشتر شاغل بوده و از رشته تحصیلی خود رضایت کمتری داشته اند. همچنین نتایج آن مطالعه نشان داده که دانشجویان مشروط از سلامت روانی پایین‌تری برخوردار بودند(۱۲). بر پایه مطالعات انجام شده این مشکل هر ساله در حال افزایش بوده و بسیاری از دانشجویان نمی توانند از عهده محتوای آموزشی مدون برآمده و یا آنها را در موعد مقرر انجام دهند. ارقام مربوط به میزان افت و شکست تحصیلی به راستی هشدار دهنده بوده و حکایت از اهمیت زیاد موضوع دارد. نظر به اینکه فراوانی و علل موثر بر افت تحصیلی دانشجویان در مراکز آکادمیک می‌تواند متفاوت باشد، انجام تحقیقات در این زمینه جهت پیشگیری از این معضل ضروری بنظر می‌رسد.از آنجا که تاکنون مطالعه جامعی در رابطه با عوامل مؤثر بر افت تحصیلی در دانشجویان رشته بهداشت انجام نشده و با توجه به اینکه موضوع فوق از اولویت‌های تحقیقاتی مرکز آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی سمنان به شمار می‌آمد ، لذا این مطالعه با هدف تعیین فراوانی و عوامل موثر بر افت تحصیلی دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی سمنان طراحی و اجرا شد.

روش‌ها

این پژوهش جزء مطالعات مشاهده‌ای و از نوع توصیفی – تحلیلی است که به روش مقطعی در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ در دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی سمنان انجام شد. جمعیت هدف در این

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-12]

[DOI: 10.29252/dsme.7.1.78]

مطالعه کلیه دانشجویان گرایش مختلف رشته بهداشت (عمومی ، محیط و حرفه‌ای) بودند. پس از هماهنگی با مسئولان مربوطه در دانشکده، آمار کل دانشجویان اخذ و مشخص گردید که در زمان پژوهش، چه تعداد دانشجو در دانشکده بهداشت مشغول به تحصیل می‌باشند. معیار ورود به مطالعه شامل دانشجویانی بود که حداقل دو ترم تحصیلی کامل را در دانشکده بهداشت سپری کرده و در زمان پژوهش نیز در آن دانشکده مشغول به تحصیل بودند. دانشجویانی که به دانشگاه‌های دیگر انتقالی گرفته یا از سایر دانشگاه‌ها مهمان شده بودند از مطالعه خارج شدند. با در نظر گرفتن معیارهای ورود و خروج مطالعه، لیست نمونه‌گیری (Sampling Frame) دانشجویان تهیه و سپس تعداد ۱۵۰ نفر از آنها به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند.در نهایت ٤٢ نفر(٢٨ ٪) از دانشجویان رشته بهداشت عمومی، ٤٧ نفر(٣١٪) از دانشجویان بهداشت محیط و ٦١ نفر(٤١٪) از دانشجویان بهداشت حرفه‌ای به صورت تصادفی وارد مطالعه و سپس پرسشنامه طرح تحقیقاتی بین آنها توزیع گردید .محاسبه حجم نمونه با استفاده از فرمول ۱ مطالعات مقطعی انجام گرفت.

فرمول شماره(۱) مطالعات مقطعی:

$$n = \frac{(Z_{1-\frac{\alpha}{2}})^2 . p.q}{d^2} = 150$$

n = ۱۵۰(اندازه نمونه مورد نیاز)

Z = (ضریب اطمینان که برابر ۹۵٪ در نظر گرفته شده است).

P =۵۰٪ (تخمینی از نسبت دانشجویان که دارای ویژگی مورد نظر (افت تحصیلی) می‌باشند که این مقدار در مطالعه حاضر ۵۰٪در نظر گرفته شده است).

d =مقدار اشتباه قابل قبول در برآورد افت تحصیلی (که در مطالعه حاضر ۰/۰۸ در نظر گرفته شده است).

ابزار پژوهش و جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه استاندارد شده پیشرفت تحصیلی بود که قبلا در مطالعه رحیمی و همکاران مورد استفاده قرار گرفته و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ مورد تأیید قرار گرفته بود (۱۳). همچنین روایی محتوای پرسشنامه مذکور نیز برای تک تک سوالات با در نظر گرفتن نظرات اعضای پنل متخصصان و محاسبه مقادیر نسبت روایی محتوایی(Content Validity Ratio) برابر با ۹۹٪ و شاخص روایی محتوایی (Content Validity Index) برابر با ٩٤٪ مورد تایید قرارگرفته بود. پرسشنامه مورد استفاده مشتمل بر ۳ بخش بود: بخش اول اطلاعات دموگرافیک دانشجویان (سن، جنس، معدل، وضعیت اشتغال، وضعیت تاهل، مشروط بودن یا نبودن و...)، بخش دوم مربوط به میزان رضایتمندی دانشجویان از رشته تحصیلی خود بوده، به این صورت که سوالات بر حسب یک مقیاس ۵ گزینه‌ای طراحی و امتیاز هر سوال بین ۱ تا ۵ متغییر بود. به این صورت که بالاترین امتیاز در جهت رضایتمندی از رشته تحصیلی و پایین ترین امتیاز به عدم رضایت از رشته تحصیلی تعلق می‌گرفت و بخش سوم پرسشنامه مربوط به عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان بود. پس از جمع‌آوری داده‌ها،

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-12]

[DOI: 10.29252/dsme.7.1.78]

دانشجویان برحسب معدل و ترمهای مشروطی به ۲ دسته دانشجویان دارای افت تحصیلی و دانشجویان فاقد افت تحصیلی تقسیم شدند. دانشجویان با معدل کمتر از ١٤ و یا حداقل یک ترم مشروطی به عنوان دانشجویان دارای افت تحصیلی و دانشجویانی با معدل بالای ١٤ و بدون مشروطی به عنوان دانشجویان فاقد افت تحصیلی در نظر گرفته شدند. داده‌ها در نرم افزارآماری SPSS نسخه ۲۲ وارد و با استفاده از آزمون‌های کای دو و t مستقل در سطح معناداری (p=۰/۰۵) مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفتند.در این مطالعه، اصول اخلاق در پژوهش کاملاً رعایت و بر محرمانه بودن اطلاعات تاکید شد. همچنین کسب رضایت شفاهی از دانشجویان انجام گرفت و دانشجویان در تکمیل یا عدم تکمیل پرسشنامه کاملاً مخیر بودند.

یافته‌ها

در این پژوهش از تعداد ۱۵۰ پرسشنامه توزیع شده همه آنها توسط دانشجویان تکمیل شده بودند (درصد پاسخگویی ۱۰۰درصد). میانگین سنی کل دانشجویان ٣/٤ ± ٢٢/٧٧ بدست آمد که با استفاده از آزمونt مستقل تفاوت آماری معنا دار بین دو گروه دانشجویان، با یا بدون افت تحصیلی مشاهده نگردید. میانگین واحدهای گذرانده شده ٥٦ واحد بدست آمد.از ۱۵۰ نفر پاسخگو ٠,٣٤٪ آقا و ٠,٦٦٪ خانم، ٨١,٣٪ مجرد و ١٨,٧٪ متاهل و ٩,٣٪ از دانشجویان دارای شغل و ٩٠,٧ ٪ از آنها فاقد شغل بودند. همچنین درصد فراوانی پاسخگویان به سئوال مربوط به استعمال دخانیات شامل ٨,٧٪ مصرف‌کننده دخانیات و ٩١,٣٪ فاقد مصرف دخانیات بودند. توزیع فراوانی مربوط به سطح سواد پدر دانشجویان شامل ٤,٧٪ بی‌سواد، ٢٣,٣٪ ابتدائی، ٢٢,٧٪ راهنمایی، ٢٦,٧٪ دبیرستان و ٢٢,٧٪ دانشگاهی بود. همچنین در بررسی توزیع فراوانی مربوط به سطح سواد مادر دانشجویان مشاهده گردید که ١٩,٣٪ آنها بی سواد، ٠,٣٠٪ دارای تحصیلات ابتدائی، ١٥,٣٪ راهنمایی، ٠,٢٤٪ دبیرستان و ١١,٣٪ دارای تحصیلات دانشگاهی بودند.

در نمونه مورد پژوهش براساس معدل و سابقه مشروطی، تعداد دانشجویان دارای افت تحصیلی ۱۹ نفر و تعداد دانشجویان فاقد افت تحصیلی ۱۳۱ نفر بودند. به عبارتی میزان افت تحصیلی در این پژوهش۱۲/۷٪ به دست آمد. ٧٨,٧٪ از دانشجویان دارای افت تحصیلی در مقطع کارشناسی پیوسته و ٢١,٣٪ از آن‌ها در مقطع کارشناسی ناپیوسته تحصیل می کردند. بیشترین میزان افت تحصیلی در دانشجویان رشته بهداشت عمومی با ١٤/٣ ٪(٦ نفر) مشاهده شد. همچنین فراوانی افت تحصیلی در جنس مونث (١٤ نفر) بیشتر از جنس مذکر (٥ نفر) بود.

نتایج مربوط به عوامل موثر بر افت تحصیلی دانشجویان نشان داد که بین دانشجویان دارای افت تحصیلی و فاقد افت تحصیلی در برخی از زمینه‌های دموگرافیک تفاوت آماری معنادار وجود دارد (جدول ١).

همچنین در این پژوهش متغییرهای آموزشی تاثیر گذار بر روی افت تحصیلی دانشجویان شامل انگیزه برای ادامه تحصیل، نحوه انتخاب رشته در کنکور، سهولت دسترسی به استاد راهنما، برداشت از مفید بودن تکالیف اختصاصی، کیفیت آموزشی و

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-12]
[DOI: 10.29252/dsme.7.1.78]

برنامه‌ریزی درسی دانشکده، میزان دقت و تمرکز در کلاس‌های درسی، حضور در کلاس، علاقه به رشته تحصیلی و تعداد ساعات مطالعه مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج نشان داد که بین دانشجویان دارای افت تحصیلی با سایر دانشجویان فاقد افت تحصیلی از نظر میزان دقت و تمرکز و حضور فیزیکی آنها در کلاس‌های درس و نحوه انتخاب رشته در کنکور سراسری تفاوت آماری معنادار وجود دارد(جدول ۲).

جدول ۱ : توزیع فراوانی دانشجویان دانشکده بهداشت در دو گروه دانشجویان دارای افت تحصیلی و فاقد افت تحصیلی بر حسب متغیرهای جمعیت شناختی

متغیرهای جمعیت شناختی	نوع	دارای افت تحصیلی		فاقد افت تحصیلی		نتیجه آزمون
		فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	P- value
جنس	دختر	۱٤	۷٤	۸۵	٦۵	۰/۲۵۲
	پسر	۵	۲٦	٤٦	۳۵	
وضعیت تاهل	مجرد	۳	۱٦	۷٤	۵٦	۰/۰۰۵
	متاهل	۱٦	۸٤	۵۷	٤٤	
مرتبه تولد	فرزند اول	٦	۳۱	۵۰	۳۸	۰/۸۷۸
	فرزند دوم	٦	۳۱	۳٤	۲٦	
	فرزند سوم	۲	۱۱	۱۵	۱۱	
	فرزند چهارم	۳	۱٦	۱۷	۱٤	
	فرزند پنجم و بالاتر	۲	۱۱	۱۵	۱۱	
ترم تحصیلی	کمتر از ۳	۱	۵	۲۰	۱۵	۰/۰٤
	٤و۵	۸	٤۲	۵٤	٤۱	
	٦ و۷	۷	۳٦	٤٦	۳۵	
	۱۸ و بالاتر	۳	۱۷	۱۱	۹	
معدل کل دیپلم (بیشینه تحصیلی)	۱۵ الی ۱۷,۹	٦	۳۲	۹۷	۷٤	۰/۰۲۵
	کمتر از ۱٤,۹۹	۱۳	٦۸	۳٤	۲٦	
مقطع تحصیلی	کارشناسی پیوسته	۱۸	۹۵	۹۵	۷۲	۰/۰۰۳
	کارشناسی نا پیوسته	۱	۵	۳٦	۲۸	
شغل پدر	آزاد	۱۳	٦۸	۸۳	٦۳	۰/۷۲۰
	کارمند	٦	۳۲	٤۸	۳۷	
	بیکار	۰	۰	٦	۵	
شغل مادر	خانه دار	۱٦	۸٤	۹۸	۷٤	۰/۷۹۹
	شاغل	۳	۱٦	۲۰	۱۵	
تحصیلات پدر	بی سواد	۰	۰	۷	٦	۰/۳۳۰
	ابتدایی	۳	۱٦	۳۲	۲٤	
	راهنمایی	٦	۳۲	۲۹	۲۲	
	دبیرستان	۷	۳٦	۳۹	۳۰	
	دانشگاهی	۳	۱٦	۳۱	۲٤	
تحصیلات مادر	بی سواد	٤	۲۱	۲۵	۱۹	۰/۸۰۷
	ابتدایی	٦	۳۲	۳۹	۳۰	
	راهنمایی	٤	۲۱	۱۹	۱٤	
	دبیرستان	۲	۱۰	۳٤	۲٦	
	دانشگاهی	۳	۱۵	۱٤	۱۱	

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-12]
[DOI: 10.29252/dsme.7.1.78]

متغیرهای جمعیت شناختی	نوع	دارای افت تحصیلی		فاقد افت تحصیلی		نتیجه آزمون
		فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	P- value
وضعیت اقتصادی	ضعیف	۱	۵	۸	٦	۰/٦٤٦
	متوسط	۱۱	۵۸	۷۳	۵٦	
	خوب	۷	۳۷	٤۸	۳۷	
	عالی	۰	۰	۲	۱	
فاصله محل سکونت تا دانشگاه	کمتر از ۱۰۰ کیلومتر	۰	۰	۹	۷	۰/۰٤۵
	بین ۱۰۱تا ٤۰۰کیلومتر	۹	٤۷	٤٦	۳۵	
	بیش از ٤۰۰	۱۰	۵۳	۷٦	۵۸	
وضعیت اشتغال	مشغول کار	۱	۵	۱۳	۱۰	۰/٤۵۲
	بیکار	۱۸	۹۵	۱۱۸	۹۰	
استعمال سیگار	بلی	۱	۵	۱۲	۹	۰/۹۰۵
	خیر	۱۸	۹۵	۱۱۹	۹۱	
رشته تحصیلی	بهداشت عمومی	٦	۳۲	۳٦	۲۷	۰/۸۹۸
	بهداشت محیط	٦	۳۲	٤۱	۳۱	
	بهداشت حرفه ای	۷	۳٦	۵٤	٤۲	

جدول ۲ : توزیع فراوانی دانشجویان دانشکده بهداشت در دو گروه دانشجویان دارای افت تحصیلی و فاقد افت تحصیلی بر حسب متغیرهای آموزشی

متغیر		دارای افت تحصیلی		فاقد افت تحصیلی		نتیجه آزمون
		فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	P- value
انگیزه برای ادامه تحصیل	کم	٤	۲۱	۱۳	۱۰	۰/۱۷۸
	متوسط	۱۱	۵۸	۵٤	٤۱	
	زیاد	٤	۲۱	٦٤	٤۹	
نحوه انتخاب رشته در کنکور	با توجه به علایق شخصی	۷	۳۷	۸۲	٦۲	۰/۰۰۱
	تحت تاثیر فشار خانواده و اطرافیان	۱۲	٦۳	٤۹	۳۸	
دسترسی به استاد راهنما	آسان	۱۷	۸۹	۱۰۹	۸۳	۰/۲۹۲
	مشکل	۲	۱۱	۲۲	۱۷	
برداشت از مفید بودن تکالیف اختصاصی	عالی	۰	۰	۱۸	۱٤	۰/۱٤۷
	خوب	۱۰	۵۳	٦۲	٤۷	
	متوسط	۵	۲٦	٤۰	۳۱	
کیفیت آموزشی و برنامه ریزی درسی دانشکده	ضعیف	٤	۲۱	۱۱	۸	۰/۳٦٤
	عالی	۰	۰	٤	۳	
	خوب	۸	٤۲	٤۷	۳٦	
	متوسط	۸	٤۲	٤۸	۳۷	
	ضعیف	۳	۱٦	۳۲	۲٤	
میزان دقت و تمرکز در کلاسهای درسی	کم	۵	۲٦	۱۸	۱٤	۰/۰۲۹
	متوسط	۱۳	٦۹	۸۵	٦۵	
	زیاد	۱	۵	۲۸	۲۱	
حضور در کلاس	همیشه	۵	۲٦	٦۰	٤٦	۰/۰۰۱
	اغلب	۵	۲٦	٦۱	٤۷	
	گاهی	٤	۲۲	۸	٦	
	به ندرت	۵	۲٦	۲	۱	

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-12]
[DOI: 10.29252/dsme.7.1.78]

متغیر		دارای افت تحصیلی		فاقد افت تحصیلی		نتیجه آزمون
		فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	P- value
علاقه به رشته تحصیلی	خیلی زیاد	۰	۰	٤	۳	۰/۹۲۸
	زیاد	۱	۵	۵	٤	
	تاحدودی	۷	۳۷	٤۸	۳۷	
	کم	۵	۲٦	۳۱	۲٤	
	خیلی کم	٦	۳۲	٤۳	۳۲	
میزان مطالعه در هر روز	زیر ۲ ساعت	۱٤	۷٤	۸۰	٦۱	۰/۷۸٤
	٤-۲ساعت	٤	۲۱	٤۳	۳۳	
	٦-٤ساعت	۱	۵	٦	۵	
	بالای ٦ ساعت	۰	۰	۲	۱	

بحث و نتیجه‌گیری

عوامل مختلفی وجود دارند که باعث افت تحصیلی و به تبع آن اتلاف منابع انسانی و غیر انسانی نظام آموزشی می‌گردند. از این منظر برای یافتن علت افت تحصیلی دانشجویان باید عوامل مختلفی نظیر انگیزه، هدف، برنامه‌ریزی، امکانات، تجهیزات، شرایط فردی و خانوادگی، وضعیت اقتصادی و فرهنگی خانواده و ... را مورد توجه قرار داد. در این مطالعه عوامل موثر بر افت تحصیلی دانشجویان رشته بهداشت مورد بررسی قرار گرفت. در کل بین دو گروه دانشجویان دارای افت تحصیلی و فاقد افت تحصیلی از نظر وضعیت تاهل، ترم تحصیلی، معدل دوران دبیرستان، مقطع تحصیلی، بومی یا غیر بومی بودن، میزان دقت و تمرکز در کلاس، حضور فیزیکی در کلاس‌های درس، اختلاف آماری معنی داری مشاهده شد ($p<۰/۰۵$). در حالی که از لحاظ سن، جنس، رشته تحصیلی، معدل دانشگاه، شغل و تحصیلات پدر و مادر، استعمال سیگار، وضعیت اقتصادی خانواده، اختلاف آماری معنی دار مشاهده نشد.

در مطالعه حاضر بین دو گروه دانشجویان دارای افت تحصیلی و فاقد افت تحصیلی از لحاظ سن، اختلاف آماری معنی داری یافت نشد که این یافته با مطالعه فرهادی و همکاران(١٤)، رحیمی و همکاران (١٣)، چنگیزی آشتیانی و همکاران (١٥) همخوانی دارد اما با یافته‌های؛ حبیب‌زاده و همکاران(١٦) و نجیمی و همکاران(١٧) همخوانی ندارد. لذا به نظر می‌رسد سن به تنهایی نمی‌تواند علت افت تحصیلی باشد و عوامل جانبی از قبیل تأهل و اشتغال اثر آن را تقویت می‌نماید. همچنین تحلیل یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین جنسیت با افت تحصیلی ارتباط معناداری وجود ندارد که این یافته با یافته‌های؛ شمس و همکاران(١٨)، رحیمی و همکاران (١٣)، هزاوه و همکاران(٥)، حبیب زاده و همکاران (١٦) همخوانی دارد. اما در مطالعه نجیمی و همکاران (١٧)، چنگیزی آشتیانی و همکاران(١٥) و بیات و

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-12]
[DOI: 10.29252/dsme.7.1.78]

همکاران(۱۹) بین افت تحصیلی با جنسیت ارتباط آماری معنی داری مشاهده شده است.

در این پژوهش ارتباط آماری معنی داری بین افت تحصیلی با وضعیت تاهل دانشجویان مشاهده گردید که این نتیجه با یافته‌های؛ چنگیزی آشتیانی و همکاران(۱۵)، ده بزرگی و همکاران(۲۰)، علیخانی و همکاران(۲۱) همخوانی دارد. اما در مطالعات؛ رحیمی و همکاران(۱۳)، نجیمی و همکاران(۱۷)، اختلاف آماری معنی‌داری بین افت تحصیلی با وضعیت تاهل گزارش نشده است که در این مورد می‌توان این‌گونه استنباط کرد که در افراد متاهل، اشتغال ذهنی فراوان مانند کمبود امکانات، داشتن فرزند، دوری از همسر و فرزند و پرداختن به شغل‌های جانبی جهت کسب درآمد می‌تواند مانع مهمی در جهت کسب موفقیت تحصیلی باشد. از متغیرهای دیگری که ارتباط آن با افت تحصیلی در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفت ترم تحصیلی بود که رابطه معناداری بین این متغیر با افت تحصیلی مشاهده شد که این یافته با یافته‌های رحیمی و همکاران(۱۳)، چنگیزی آشتیانی و همکاران (۱۵)، حبیب‌زاده و همکاران(۱٦)، نجیمی و همکاران(۱۷) مغایرت دارد. در واقع عوامل متنوعی مانند عوامل شخصیتی، انگیزه و علاقه، احساس رضایتمندی، سلامت فیزیکی، سلامت روانی، سبک زندگی، بومی بودن، وضعیت اقتصادی، هوش و استعداد دانشجو و .... می توانند در افت تحصیلی سال‌های اول تحصیل مؤثر باشند.

از متغیرهای دیگری که ارتباط آن با افت تحصیلی در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفته، رشته تحصیلی می‌باشد که همانند مطالعه رحیمی و همکاران(۱۳) و چنگیزی آشتیانی و همکاران(۱۵) ارتباط آماری معناداری بین افت تحصیلی و رشته تحصیلی مشاهده نشد. همچنین یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که بین افت تحصیلی با تحصیلات والدین اختلاف آماری معنی‌داری وجود ندارد که این نتیجه با مطالعه علیخانی و همکاران(۲۱) مطابقت ولی با یافته‌های رحیمی و همکاران(۱۳)، چنگیزی آشتیانی و همکاران(۱۵) و حبیب زاده و همکاران (۱٦) مغایرت دارد.

در پژوهش حاضر، بین دانشجویان دارای افت تحصیلی و فاقد افت تحصیلی از نظر شغل پدر اختلاف آماری معنادار مشاهده نشد اما اکثر دانشجویان ناموفق دارای پدرانی با شغل آزاد یا بیکار بودند که این امر خود می‌تواند بر روی وضعیت اقتصادی خانوار تاثیرگذار باشد و به شکل غیرمستقیم پیشرفت تحصیلی فرزندان را تحت تاثیر قرار دهد. همچنین بین شغل مادر و پیشرفت تحصیلی ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد و اکثر دانشجویان در هر دو گروه افت تحصیلی و فاقد افت تحصیلی دارای مادران خانه دار (بیش از ۷۰ درصد) بودند که نتایج بدست آمده با نتایج نجیمی و همکاران(۱۷)، حبیب زاده و همکاران(۱٦) و رحیمی و همکاران(۲۲) همخوانی دارد اما با مطالعات چنگیزی آشتیانی و همکاران(۱۵) همخوانی ندارد.

بر اساس یافته‌های مطالعه حاضر مشخص شد که تفاوت آماری معنی داری بین دو گروه دانشجویان دارای افت تحصیلی و فاقد افت تحصیلی از نظر برخی دیگر از فاکتورها وجود دارد. یکی از این موارد معدل دیپلم دانشجویان و پیشینه تحصیلی بود. بر این اساس، دانشجویانی که در دوره دبیرستان معدل بالاتر و از پیشینه تحصیلی بهتری

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-12]

[DOI: 10.29252/dsme.7.1.78]

برخوردار بودند در دانشگاه نیز موفقیت بیشتری را نشان داده‌اند، به عقیده پژوهشگران پیشینه تحصیلی ضعیف بر سطح پایداری و مقاومت دانشجویان تاثیر منفی گذاشته و باعث عملکرد تحصیلی ضعیف آنها در مقاطع بالاتر می‌شود(۲۰). این یافته با یافته‌های مطالعات هزاوه ئی و همکاران(۵)، رحیمی و همکاران(۱۳)، علیخانی و همکاران (۲۱) همخوانی داشت. در کل، در اکثر مطالعات بین موفقیت تحصیلی در دانشگاه و معدل دیپلم دانشجویان ارتباط آماری معنادار مشاهده شده است. با توجه به نتایج مشابه حاصل از مطالعات مختلف در این زمینه، شاید بتوان اذعان داشت که این ارتباط مثبت بین معدل دیپلم و پیشرفت تحصیلی در دانشگاه، می‌تواند ایده گزینش دانشجو براساس معدل دوره متوسطه را تقویت نماید. اما باید توجه داشت که فقط معدل کتبی سال آخر دبیرستان و سال ما قبل آن به شرط برگزاری آزمون‌های استاندارد معتبر و سراسری می‌تواند ملاک خوبی برای این انتخاب باشد و در غیر این صورت فاقد ارزش خواهد بود. همچنین یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که بین وضعیت اشتغال دانشجویان با افت تحصیلی آنان رابطه آماری معنادار وجود ندارد. که این یافته با یافته مطالعه رحیمی و همکاران(۱۳) مطابقت ولی با مطالعه نجیمی و همکاران(۱۷)، علیخانی و همکاران (۲۱) مغایرت دارد.

یکی دیگر از متغیرهای بررسی شده در این مطالعه، تاثیر محل سکونت و بومی بودن دانشجویان بر روی افت تحصیلی آنها بود، که طبق نتیجه حاصله بومی بودن می‌تواند یک عامل محافظتی در جلوگیری از افت تحصیلی دانشجویان باشد. به گونه‌ای که وجود خانواده در کنار دانشجویان می‌تواند به عنوان یک کانون دیده‌ور، بر تمامی فعالیت‌های دانشجو نظارت داشته و در صورت تخطی از وظایف و تکالیف آموزشی به نحو مناسب با آن برخورد نماید. این یافته با یافته‌های مطالعه لیلان در خصوص تأثیر بومی بودن بر انگیزه پیشرفت دانشجویان به جهت ارتباط داشتن با خانواده همخوانی دارد(۲۳). از متغیر های دیگری که ارتباط آن با افت تحصیلی در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفت استعمال سیگار بود که همانند مطالعه حبیب زاده و همکاران(۱۶) ارتباط آماری معنادار در این مورد مشاهده نگردید. استعمال سیگار می‌تواند در کنار سایر عوامل از قبیل؛ شرایط خانواده، ارتباط ضعیف با دوستان، درآمد کم، انگیزه و ... به عنوان یک ریسک فاکتور برای افت تحصیلی مطرح شود. در مطالعات چنگیزی آشتیانی(۱۵)، رحیمی و همکاران(۱۳) بین افت تحصیلی با استعمال سیگار رابطه آماری معنادار گزارش شده است. همچنین در مطالعه حاضر مشخص شد که تفاوت آماری معنی داری از نظر مقطع تحصیلی در دو گروه دانشجویان دارای افت تحصیلی و فاقد افت تحصیلی وجود دارد .که این یافته با یافته‌های برخی دیگر از محققان مغایرت دارد(۱۳و ۱۵و ۱۷و ۲۳). ایجاد وقفه در مقاطع تحصیلی و دوری از محیط دانشگاه نیز می‌تواند از جمله عوامل تاثیرگذار در افت معدل دانشجویان مقاطع تحصیلی ناپیوسته باشد .

در پژوهش حاضر از لحاظ متغیر حضور مستمر در کلاس درس، تفاوت آماری معناداری بین دو گروه دانشجویان دارای افت تحصیلی و فاقد افت تحصیلی مشاهده شد. به گونه‌ای که بیشتر

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-12]

[DOI: 10.29252/dsme.7.1.78]

دانشجویان فاقد افت تحصیلی، دارای حضور مستمر در کلاس درس بودند. این یافته با یافته های چنگیزی آشتیانی و همکاران(۱۵) و رحیمی و همکاران (۱۳) مطابقت دارد. حضور فیزیکی در کلاس، شرکت در بحث‌های گروهی و پرسش و پاسخ، نت‌برداری و مشارکت فعال دانشجو در کلاس مسلماً تاثیری غیرقابل انکار در یادگیری دارد. همچنین بین افت تحصیلی با دقت و تمرکز در کلاس درس اختلاف آماری معنی‌داری مشاهده شد. به گونه ای که بیشتر دانشجویان ناموفق دقت و تمرکز کمتری نسبت به دانشجویان موفق در کلاس درس داشتند که این یافته با یافته های مطالعه رحیمی و همکاران(۱۳)، چنگیزی آشتیانی و همکاران(۱۵) مطابقت دارد. در این مطالعه بین میزان علاقه به رشته تحصیلی بین دو گروه دانشجویان دارای افت تحصیلی و فاقد افت تحصیلی اختلاف آماری معنی‌داری مشاهده نشد. که با یافته‌های رحیمی و همکاران(۱۳) و نجیمی و همکاران(۱۷) مطابقت ولی با مطالعه چنگیزی آشتیانی و همکاران (۱۵) مغایرت دارد که در این مورد تعداد نمونه و تنوع رشته‌های تحصیلی و آسان‌تر شدن شرایط دسترسی به تحصیل می‌تواند از عوامل تأثیرگذار باشد.

در کل نتایج این پژوهش نشان داد که شیوع افت تحصیلی در دانشجویان دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی سمنان از میزان نسبتاً بالایی برخوردار می‌باشد. اختلاف آماری معناداری از نظر تعدادی از متغیرهای دموگرافیک و آموزشی در بین دو گروه دانشجویان؛ دارای افت تحصیلی و فاقد آن مشاهده شد. از عوامل دموگرافیک؛ وضعیت تاهل، تعداد ترم‌های تحصیلی سپری شده، پیشینه تحصیلی (معدل دیپلم)، پیوسته و ناپیوسته بودن مقطع تحصیلی، فاصله محل سکونت خانواده تا دانشگاه محل تحصیل و از متغیرهای آموزشی؛ نحوه انتخاب رشته در کنکور سراسری، میزان دقت و تمرکز دانشجویان در کلاس‌های درس، وضعیت حضور دانشجو در کلاس درس در موفقیت و یا افت تحصیلی دانشجویان تاثیرگذار بودند که لازم است مورد توجه جدی مسولان امر آموزش قرار گیرد.

محدودیت‌ها

یکی از محدودیت‌های پژوهش حاضر عدم شرکت برخی از دانشجویان منتخب در مطالعه بود که این مشکل با جایگزین نمودن فرد دیگر به صورت تصادفی مرتفع گردید.

پیشنهادات

با توجه به شیوع نسبتا بالای افت تحصیلی دانشجویان در دانشکده بهداشت و تاثیر گذاری تعدادی از عوامل دموگرافیک و متغیرهای آموزشی بر این پدیده، پیشنهاد می‌شود که مسئولان آموزشی دانشگاه و دانشکده تمهیدات لازم را جهت پیشگیری از این معضل را در نظر گرفته و قدم‌های عملی جهت ایجاد انگیزه در دانشجویان برای حضور مستمر و با تمرکز بالا در کلاس درس از طریق تهیه و بکارگیری وسایل آموزشی و کمک آموزشی مناسب، ایجاد تنوع در روش تدریس، فراهم آوری امکانات رفاهی و تفریحی مناسب، ایجاد مرکز تخصصی مشاوره تحصیلی برداشته و همچنین

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-12]

[DOI: 10.29252/dsme.7.1.78]

مراجع ذیصلاح گزینش دانشجو در شرایط و ضوابط جذب دانشجویان تجدیدنظر نمایند.

سپاسگزاری

این مقاله برگرفته از طرح تحقیقاتی مصوب کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه با کد اخلاق IR.SEMUMS.REC.1395.117 می‌باشد. از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی سمنان و دانشکده بهداشت، کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه و دانشکده و نیز کلیه دانشجویان شرکت کننده در این طرح کمال تشکر و قدردانی را داریم.

References

1. Maleki H. The program curriculum. Mashhad: publishing payame andisheh, (2000). (Persian)
2. SadeghiMovahed F, Molavi P, Samadzadeh M, Shahbazzadegan B, Yousefi K. The Study of Individual and Environmental Factors Affecting Achievement of Ardabil Medical Students. Journal of Health and Care. 2013; 15(3): 38-47. (Persian)
3. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Proceeding of the 39th International Conference on Education. Wastage in the word between 1970-1980. 1984; July 20, Paris, France, 1984
4. Biabangard I. Methods of prevention of academic failure. Publishing the anjoman oliae VA morabian org (1999). (Persian)
5. Hazavehei MM, Fathei Y, Shamshirei M. Study on the causes of students' academic probation in Hamadan University of Medical Sciences, 2001-2002: strides in development of medical education. Journal of Medical Education Development Center of Kerman University of Medical Sciences 2006; 1(3): 33-42. (Persian)
6. Parsi B, Motavalli Haghi F, Malekzadeh Shafaroodi M, Eslamifar M, Barimani K. Study of academic failure and its associated factors on students of different levels in Mazandaran University of Medical Sciences. Journal of Education Strategies in Medical Sciences. 2018; 11(3):143-8. (Persian)
7. Derakhshan A, Khadivzadeh T, and Khoraminia Sh, Indices of educational dropout and the effective factors in medical students of Mashhad medical University. Journal of Medical Education. 2003; 4 (1):94. (Persian)
8. Esmaeilpour-Bandboni M, Naderi-Shad S, Kobrai-Abkenar F, Gholami Chaboki B. Students' Viewpoints about Academic Failure and Some Related Factors in Guilan University of Medical Sciences. Research in medical education. 2017; 9(3):65-71. (Persian)
9. Mailman PW, Pattis JA, Kraus- Zeilmann D. Suicide attempts and threats on one college campus: policy and practice. J Am Coll Health 1994; 42(4): 147-54
10. Ghourbanpour A, Talebi GA, Taghipour M. Relationship between self-esteem and academic progress in physiotherapy students at Babol University of medical sciences. Biannual Medical Education, Babol Univ Med Sci. 2016; 4(2):34-39. (Persian)
11. Habibzadeh Sh, Porfarzi F, Amini Maleki A. Rate and etiology reasons of educational failure among student of Ardabil University of medical science in 2006-2007, Thesis master, NO 278. (Persian)
12. Motlagh ME, Pourhussain E, Shakurnia A. Probation of Ahwaz University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education. 2008; 8(1): 91-9. (Persian)
13. Rahimi S, Heshmati H, Moghaddam Z. Survey the Frequency and Risk factors in the Academic Failure in Students that living in dorms of Golestan University of Medical Sciences & Health Sciences in Year 2011-

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-12]

[DOI: 10.29252/dsme.7.1.78]

2012. Journal of Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences. 2014; 2 (1):16-28. (Persian)
14. Farhadi A, Javaheri F, Gholami YB. Effective Factors on Students' Academic Attrition in Lorestan University of Medical Sciences. Journal of Medical Education, 2005; 8 (1): 33-37. (Persian)
15. Changizy Ashtyani S, Shamsi M, Mohammadbeygi A. Frequency of educational decline and some effective factors of student's opinion in Arak University of Medical Sciences, 2009, Arak Medical University Journal (Rahavard Danesh). 2010; 12(Suppl.4): 24-33. (Persian)
16. Habibzadeh Sh, Alizadeh H, Pourfarzi F, Ghasemi A, Maleki T. Educational decline and it effective factors predispose in the students. Journal of Health Care. 2008; 13(3): 29-33. (Persian)
17. Najimi A, Meftagh SD, Sharifirad, G. The factors affecting educational failure, from the perspective of the students of Isfahan University of medical sciences Iran. Journal of System Research. 2011; 7(6): 790-797. (Persian)
18. Shams B, Farshid far M, Hasan zadeh A. Comparison of demographic characteristics and, conditional and unconditional character of students in Isfahan University of Medical Sciences 1995. Journal of Isfahan University of Medical Sciences. 1997; 2 (4): 222-6. (Persian)
19. Khazaei M, Rezaei M, Khazaei S. Survey of personal and educational characters in unsuccessful medical students in compare with success students. Koomesh, Journal of Semnan University of Medical Sciences. 2008; 9 (2): 87-92. (Persian)
20. Dehbozorgi GhR, Mooseli HA. A survey on drop out risk factors among medical students, Shiraz Medical University, 1999. Journal of Babol University of Medical Sciences. 2003; 5 (2): 74-8. (Persian)
21. Alikhani M, Markazi Moghadam N, Boroomand S, Zandbagleh M,Factors affecting educational failure of nursing students between 2001 to 2004 in Army University on Medical Sciences. Journal of Army University of Medical Sciences 2006; 4 (2):819-24. (Persian)
22. Rahimi B, Kazemi N, Mahmudpur U, Rahmatnejad L, Jabari N. Factors affecting academic failure among students. Urmia University of Medical Sciences. 2013; 11(8): (Persian)
23. Lilan A. Studying the motivation for the progress of indigenous and non-indigenous students of Sahand Industrial University, The first national student conference on social factors affecting health, Tehran, Iran University of Medical Sciences. 2010. (Persian)

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-12]

[DOI: 10.29252/dsme.7.1.78]

Academic Failure in Health Students of Semnan University of Medical Sciences

Pourmohammadi Behrad[1], Kami Gohar[2], Rahimi Pordanjani Sajjad[3]

[1.] Department of Health Education and Promotion, School of Health, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran.
ORCID ID: 0000-0003-0030-9596

[2.] Department of Health Education and Promotion, School of Health, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran.

[3.] Ph.D Student of Epidemiology, Research Center for Health Sciences and Technologies, School of Health, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran.

(Received 01 Aug, 2018 Accepted 10 Jun, 2019)

Original Article

Abstract

Introduction: Educational failure entails irreparable damage to the educational system, society, family and students, and resulting in frustration, humiliation, incompetence, negative self-concept, and sometimes suicide. The purpose of this study was to determine the frequency and factors affecting the academic failure in Health Faculty Students of Semnan University of Medical Sciences.

Methods: In this observational, descriptive-analytic and cross-sectional study, 150 students of three health courses; Public, Occupational and Environmental health were selected through systematic random sampling. They filled out validated questionnaires. Based on the average and conditional terms, the students were divided into two categories; with and without academic failure. Data were analyzed by SPSS 22, using Chi-square, independent t-test and ANOVA at a significant level ($p < 0.05$).

Results: The mean age of the students was 22.72 ± 3.4, and the academic failure prevalence rate was 12.7% which was most observed in females (14.44%) and in public health course (14.3%). The significant statistical relationship was observed between academic failure and marital status, educational term and level, diploma grade, being apart from parents, course selection, concentration and physical attendance of students in the classroom ($p < 0.05$).

Conclusion: Considering the relatively high prevalence of academic failure and the factors affecting it, it is necessary to take appropriate measures to motivate and increase the accuracy and concentration of students in the classroom, provide facilities and, most importantly, revise the criteria for student recruitment.

Keywords: Academic Failure, Health Students, Semnan University of Medical Sciences.

Correspondence:
Rahimi Pordanjani Sajjad, Ph.D Student of Epidemiology, Research Center for Health Sciences and Technologies, School of Health, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran.
ORCID ID: 0000-0002-2359-0037
Email: sajadrahimip@gmail.aom

Citation: Pourmohammadi B, Kami G, Rahimi Pordanjani S. Academic Failure in Health Students of Semnan University of Medical Sciences. Journal of Development Strategies in Medical Education 2020;7(1):78-91.

[Downloaded from dsme.hums.ac.ir on 2026-10-12]

[DOI: 10.29252/dsme.7.1.78]